

Naalakkersuisut siulittaasuata Kim Kielsen-ip Inatsisartut 2019-imi ukiakkut ataatsimiinnerat ammarlugu oqalugiaataa

19-09-2019
Sags nr.
Dok. nr. 11648768

(Oqaatigineqartut atuupput)

Ataqqinartut Inatsisartunut ilaasortat, ataqqinartuq Inatsisartut Siulittaasuut, ataqqinartut nunaqqatit.

Postboks 1015
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 50 02
E-mail: govsec@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Nuannaarutigalugu tulluussimaarutigaaara Inatsisartut 2019-imi ukiakkut ataatsimiinnerat aallarnerlugu oqaaseqarfigisinnaagassi.

Assigiinngisitaarneq inuaittut nukittoqutigaarput.

Nunatta avannaarsuani Siorapalummiik, kujaterpiaani Narsarmijiniik, kangianilu Ittoqqortoormiunut.

Sineriassuatsinni isorartuqisumi najugaqarpugut.

Isorartuqisumi najugaqaraluarluta, nunatsinnut asanninnerput assigiippoq.

Ukiaq manna ataatsimiinnermi Naalakkersuisuniik inatsisissatut siunnersuutit saqqummiutissavagut 24-it, aalajangiiffigisassatut siunnersuutit arfinillit (6), nassuiaatillu arfineq-marluk (7) agguaatissavagut.

Qulequttat assigiinngitsut oqaluuserissavagut: Meeqqat inuusuttullu angajoqqaaminnit sumiginnagaasut ikilisinniarlugit nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarut, Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsisip allanngortinnissaa, Ilinniartut ineqarfii pillugit inatsit, Ilanngaassivik kiisalu Piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisissaq.

Nunarsuup sinneraniik suleqateqarnerput annertusiartuinnarpoq, inuaittulli ataatsimoorluta naleqartitagut inooriaaserput oqaatsigullu tunngavigiuassavagut.

Utoqqartagut inuunermik, ileqqutoqqanillu ilinniartitsisorivagut, Naalakkersuisullu nuannaarutigaaat utoqqartatta annerusumik aammalu

eqaannerusumik suliinnarnissaat annertusaaffigineqarnissaa siunnersuutigigatsigu.

Naalackersuisuniik arajutsinngilarput aasaq manna nunarsuup sinneraniik isigineqarnerput, misiginikuunngisatsinnik.

Inuiattullu ataatsimoorluta oqarpugut “Nunarput tuniniagaanngilaq, kisianni niueqateqarnissamut amnavugut”. Pisut takutippaat inuiaqatigiittut ammasuunerput, ataatsimoorsinnaassuserput minnerunngitsumillu nunarsuarmioqataanerput.

Nunarsuarmioqatitsinnik suleqateqarnerunissaq pisariaqarpoq, kisianni inuiaat ataasiuvugut immikkut oqaasillit, piginnaasallit aammalu kulturillit.

Namminersorluni Oqartussat eqqunneraniit ukiut qulinngortorsionitsinni pilluaqqujumavassi; ukioq manna Namminersornerullunilu Oqartussaanerup atuutilerneraniit ukiut 40-nngortorsiorfianni.

Ilanngullugit pilluaqqujumavakka Qallunaat Nunaanni Naalackersuisut nutaat Ministeriunerlu Mette Frederiksen. Suleqatigiinneq naligiiffiusoq ataqeqatigiinnermillu tunngavilik Ministeriunerup ingerlammagu nuannaarutigaa.

Ukiuni makkunani nunarput aningaasarsiornikkut pitsaasumik inissisimavoq. Tamanna qujanaqaaq, ineriartornerullu namminiilivikkiartuaarnermut sammiveqartuarnissaa suliaralugu ingerlateqqissavarput.

* * *

Aalisarnej inuussutissarsiutitta aningaasarsiornittalu qiteraa, ilaqutariippassuillu inuunerannik napatitsisuuvoq.

Naalackersuisullu pingaartippaat nunatsinni aalisarnikkut isertitat qaffassarnissaat aammalu issittumi aalisarnermi siuttuussalluta.

Aalisarnermut inatsisip nutarterneqarnissaa naammassiniarlugu ukiup matuma aallartinnerani Aalisarnej pillugu Ataatsimiititaliarsuarmik Naalackersuisut pilersitsipput.

Ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsinerup siunertaraa inuiaqatigiinni anigaasaqarnikkut iluanaarutaanerusumik aalisarnerup nungusaataanngitsumik ataavartumillu isertitsissutaasarnissaa.

Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa suliakkiut malillugu 2020-mi naammassineqassaaq.

*

Nunattalu inuutissarsiutitigut inerikkiartorfiisa ilaanniippoq aatsitassarsiorneq.

Naalackersuisut nuannaarutigaat nunatsinni aatsitassasiornermik pitsaasumik ingerlammat. Suliffeqarfiit aatsitassarsiornermik ingerlatsisut nunarsuatsinni annerpaat ilaat nunatsinnut uterput.

Aatsitassarsiorfiit nutaat arlallit pilersaaruserput akuersissuteqarnissaminnullu qinnuteqaatiminnik piareersaallutik. Massakkut piiaviit marluk ammareerput ingerlallutillu. Tassa Qeqertarsuatsiaat eqqaanni rubinisorfik, taavalu Kangerlussuup paavani Qaqortorsuarmi anorthosit-imik piiavik. Aatsitassarsiorfiit taakku marluk suliffissaqartitsipput, taamaalillutillu nunatsinnut iluaqutaallutik.

Aningaasaliisarneq qaffassarniarlugu aatsitassarsiornermut inatsisip eqaallisarneqarnissaa siunertaralugu Naalackersuisut siunnersuummik saqqummiussaqaassapput.

*

Naalackersuisut anguniarpaat inuussutissarsiornermik timalimmik inerisaanissaq tamannalu anguneqarpoq, suliffeqarfiit tapersorsornerujumallugit Naalagaaffik aamma Namminersorlutik Oqartussat ataatsimut katillugit 220 mio. kr. nalinganut aaqqiissutitut tapiliussassanik pilersitsipput.

Aningaasat taakku Greenland Venture-mut aamma Ineriartortitsinermut Aningaasaateqarfimmut nunatsinni suliffeqarfinnut siuariartornissamut periarfissaqartunut aningaasaliinermut atorneqassapput.

Pinngitsoorusunngilangalu ilanngutissallugu, ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannut tunngasut aaqqiussuussiffiqarnissaat Naalackersuisuniit pingaartikkatsigu. Nunarput suliffeqarfinnit aallartitsiffigissallugu orniginarsarnissaanik pisussaaffeqaratta.

Naalackersuisut suliffeqarfiit innuttaasunik ikiortarialinnik suliffissaqartitsisut pilersinneqarsinnaanerannut inatsisartut

inatsisissaannut siunnersuummik saqqummiinissaminnut
pilersaaruteqarmata.

*

Naalackersuisut anguniagaannut ilaavoq Nunatsinniit sermimik imermillu
avammut tuniniaalernissaq. Ukioq manna Naalackersuisut sumiiffinnut
tallimanut sermeq imerlu pillugit neqeroortitsineq ingerlappaat.

Nuannaarutingaarpuullu qinnuteqaatit 16-it suliffeqarfinit arfineq-
marlunniit tigusimagatsigit.

*

Qaammatip tulliani pingaarutilimmik pisoqalerpoq, mittarfissuit
sananeqartussat marluk; Nuummi Ilulissanilu sanaartornerat
aallartissaaq.

Naalackersuisuniit qularutigingilarput mittarfissuit
sananeqartussanngortut siunissami nunatta aningaasanik
kaaviiartitsineranut iluaqutaalerumaartut.

Mittarfissallu takornariaqarnerup inerisarnissaanut pitsaasumik
sunniuteqarumaartut isumalluarfingaarput, nunatsinnut takornariartartut
amerliartornerat sutigut tamatigut takuneqarsinnaalereermat.

Ukiummi tallimat iluini hotelini unnuisartut timmisartunilu ilaasartut
amerliartuinnarsimapput, soorlu aamma umiarsuit takornariartaatit
amerliartuinnartut nunarput tikittaleraat.

2017-imi naatsorsuutigineqarpoq nunatta aningaasaqarneranut
takornariaqarneq 340 mio. kr. missaannik iluanaarfiusoq, inuillu 600-nit
amerlanerit takornariaqarneq aqqutigalugu suliffissaqartinneqartut.

Inuaqatigiittut pisussanut nutaanut piareersarluartariaqarpugut.
Naalackersuisuniillu nuannaarutingaarput takusinnaangatsigu aamma
suliffeqarfiit namminersortut mittarfissat naammassineqarnissaannut
isumalluarlutik takornarissat pitsaasumik nunatsinni
misigisaqartinnissaannut inissaqartinnissaannullu piareersarlutik
aallartisalereersut.

*

Naalakkersuisut pingaartitaraat nukissiuuteqarnikkut Nunatsinni sumiikkaluaraanniluunniit innuttaasut pitsaasumik atugaqarsinnaaqullugit inerisaajuarnissaq.

Naalakkersuisooqatigiit Nukissiuuteqarnermut Imermillu tunngatillugit pilersaarutaat immikkoortunut pingasunut pingaarnernut agguarneqarsinnaapput:

- Siullertut, nunatsinni piffinni amerlanerpaani akinik appaanissaq. Taannalu anguniagaq siulleg maanna angusimalerparput.
- Aappaattut, nukissiuutit mingutsitsinngitsut periarfissaatillugit inerisarneqarnissaat.
- Pingajuattullu, nukissiuuteqarnerup ullutsinnut piffinni tamani tulluarsarnissaa. Ikummatissanik sulii atuiffiusut nukissiuutsinut nutaanut ikaarsaartinneqassapput.

Inatsisartut ukiaq manna ataatsimiinneranni Naalakkersuisut erngup nukinganik nukissiorfiliortoqarnissaanut siunnersuummik saqqummiussissapput.

Siunnersuutigineqassaaq Qasigiannuanut Aasiannullu pilersuisussamik erngup nukinganik nukissiorfiliortoqarnissaa, aammalu Nuup eqqaani Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani erngup nukinganik nukissiorfiup nukimmik tunniussinnaasaata allineqarnissaa siunnersuutigineqassalluni.

*

Naalakkersuisooqatigiinni anguniarparput ineqarnermut tunngatillugu saaffiginnittarfiup ataasiinnanngortinneqarnissaa, sullissinerullu innuttaasunut qaninnerulersinnissaa tassa kommunini.

Maannamut aningaasat illuliornermut iluarsartuussinermullu attartortittakkat Namminersorlutik Oqartussaniit kommuninut nuunneqarsimalerput.

Namminersorlutik Oqartussat inissiaataat kommuninut nuunneqarnissaat assigiimmik toqqammaveqarluni ingerlanneqarnissaa Naalakkersuisut kommuunillu ataatsimut suleqatigiissutigaat.

*

Naalakkersuisooqatiinnissamut isumaqatigiisummi anguniakkatta ilagaat nunarsuarimi tamarmi sukkatsikkaluttuinnartumik ineriartorfiusumi nunatsinni innuttaasut ilinniarsimalluarlutik qaammaasaqarluarnissaat.

Eqaannerusumillu meerartagut inuusuttortagullu meeqqat atuarfianiik ilinniartinnut ingerlariaqqiffiusunut ikaarsaarsinnaalernissaat anguniarpaat.

Ilinniartitaanermut aqqissuuseqqinnissamut ineriartortitseqqinnissamullu misissueqqissaarnerup inerneru 2019-p naalernerani saqqummiunneqassaaq.

Ilinniakkamik aallartitsisartut amerlanerulernissaat anguniarlugu suliffeqarfanni ilinniartoqartarneq pillugu inatsisissaq suliarineqarnikuvoq. Tassani qulakkeerniarneqartut ilagaat pisortat namminersortullu suliffeqarfiini ilinniartoqartarneq aqutugalugu akisussaaqataanerulernissaat.

Naalakkersuisut pilersaaruteqarput ilinniartunut ineeqqanik 1000-it sinnerlugit amerlassusilinnik sanaartortitsissallutik.

Pingaaruteqarluinnarpoq ilinniartut ilinniarnerminni pitsaasumik inissaqartinnissaat, tamanna ilaatigut ilinniartut iliniarnerminnik naammassinninnissaannut qulakkeerinneqataasarmat.

*

Ukiuni makkunani issittumi ilisimatusarneq nunarsuarmit soqutigileriartorpaat.

Eqqarsaatigilereertariaqarparput Issittumi Ilisimatusarfimmik pilersitsinissaq, qaffasissutsimigut nunarsuarmioqatigiinnut nallersuunneqarsinnaasoq, nunallu allat issittumut soqutigisallit suleqatigalugit inerisarneqarsinnaasoq.

*

Naalakkersuisut inuussutissarsiornikkut sinaakkutit nutarsarneri pingaartillugit ingerlappaat.

Sulisussat naammattut nunatsinni pissarsiarinissaat ajornakusoortarmat inuussutissarsiornermik ingerlataqartunit kissaatigineqarpoq nunatta avataaniit suliarortitsisinaanerup ajornannginnerulernissaa.

Aningaasarsiornikkut siuariartornerup ingerlaannarnissaa qulakkeerniarlugu nunatta avataaniit suliaortitsinissamut periarfissat pitsanngorsarniarlugit Naalakkersuisut Naalagaaffimmi oqartussaasut suleqatigalugit sulilernissamik qinnuteqaatit sukkanerusumik suliarineqartalernissaannut aaqqiissut (fast-track ordning) eqqunniarlugu suliniuteqarput.

Nuannaarutigarpur ukiuni kingullerni nunatsinni innuttaasut suliffillit amerleriarsimmamata, malitsinganillu suliffissarsiortutut nalunaarsorneqarsimasut ukiut sisamat iluanni 1.600 missaannik ikileriarsimallutik.

Ajoraluartumilli nunatsinni innuttaasut ilai sulileriaannaangillat.

Inuusuttut ilinniagaqalersimangitsut suliffimmillu aallussinngitsut ingerlariaqqinnissaannut periarfissinniarlugit piginnaasamik qaffassarnissaannut neqeroorfigineqartarnerat ataavartumik ingerlanneqartalereerpoq.

Issualaaruppara Augo Lyngø – *“Iluaqutigisarpur siunissarput taartuinnartut isigineq ajoratsigu”*.

Taamaattumik inuusuttut piginnaasaminnik qaffassarusuttut amerlanerit periarfissinneqartalernissaat siunertarlugu piginnaangorsarfinnut qinnuteqarsinnaasut ukiuinut killissarititaasut apparneqarput.

*

Namminiilivinnissamut ingerlanitsinni aamma inuttut ataasiakkaatut immitsinnut napatissinnaaleriartuaartariaqarpugut.

Naalakkersuisuniit inuiaqatigiinni akiligassamik kinguaattoortarneq iliuuseqarfiginiarlugu *Ilanngaassivimmik* ukiaanerani inatsisartuni ataatsimiinnermi inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussisoqassaaq.

Malittaani Naalakkersuisut sulinermut ilanngaat 2020-mi atuutilersinnissaanut pilersaaruteqarput.

Sulinermut ilanngaat isertitakinnernut akunnattumillu isertitalinnut annertusiartuaartumik iluaqusiinissaa naatsorsuutigineqarpoq, piviusunngortinneqarnissaanullu 2020-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi 50 mio. kr.-inik immikkoortitsisoqarnikuuvoq.

***

Meeqqat inuusuttullu nukittuut nunatsinnik ingerlatsineq ineriartortitsinerlu nangittussaavaat.

Meerartatta nuannersumik toqqissisimanartumillu meeraanissaat qinikkat kisimik qulakkeerniarsinnaanngilaat, inuiaqatigiinnili innuttaasugut tamatta kivitseqataasariaqarpugut.

Meeqqat ukiuannik oqartarnera paatsoorneqartarpoq. Uani meeqqat ukiuannik oqaraangama meeqqatta illersorneqarnerunissaannik isumaqartittarpara. Meeqqat toqqissillutik perornissaannut akisussaasut annerpaapput tassaapput angajoqqaat.

Naalackersuisut ukioq manna suliniutit pingasut ilaqutariinnut tunngasut imminnut ataqatigiittut saqqummiutissavaat:

- *Ilaqutariinnut politikki* Naalackersuisuniit saqqummiunneqartussaq meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu ataatsimut isigalugit suliniuteqarnissamik imaqassaaq.
- *Innuttaasut peqqinnerunissaannut pilersaarut, "Inuuneritta III"* innuttaasut atugarliuuteqanngikkaluartut ilanngullugit aamma suliniuteqarfigineqarnissaannik siunertaqarpoq.
- *Meeqqanik inuusuttunillu sumiqinnaasarneq pilluqu nuna tamakkerluqu iliuusissatut pilersaarut*, meeqqat inuusuttullu kommuniniit pitsaanagerusumik ikiorneqartalernissaannik siunertalimmik suliaavoq.

Peqqinnissaqarfimmi sulisut isumaginninnermullu tunngasunik suliaqartut, pitsaaliuineramik suliniutaat ataqatigiissaakkamik ingerlanneqalernissaat Naalackersuisut kissaatigaat. Taamaattumik pitsaaliuinermut tunngasunik suliaqartut tamarmik PAARISA-mi ataatsimuulersinneqarput.

Meeqqat inuusuttullu timersornermik ingerlataqarnissaannut periarfissat kattuffiit peqatigalugit inerisaqqissavagut.

Aasaq manna Tasiilami nunattalu sinnerani meeqqat atugarisaat annertuumik eqqartorneqarput. Tamassumalu malitsigaa inatsisartut upernaag ataatsimiinnerminni kaammattuuteqarmata Naalackersuisut Danmarkimi oqartussanut ikiorserneqarnissamik saaffiginnissasut.

Naalackersuisuniit pingaartipparput ikiorserneqarnissami kommunit kissaataat pingaartinneqassasut.

Danmarkimiit ikiorserneqarnissami qanoq periaaseqartoqassanersoq nunatsinni Danmarkimilu atorfilittat akunnerminni oqaloqatigiissutigaat taamalilluni suliaq ingerlalererluni.

Atorfilittat innersuussutissaat 2020 aallartisimalerpat naammassineqassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Innersuussutit taakku Danmarkimi nunatsinnilu Naalackersuisunut tunniunneqassapput.

*

Naalackersuisut innuttaasut peqqissuunissaat toqqissisimanartumillu inuuneqarnissaat pingaartippaat.

Piviusunngortinnissaanullu peqqinnissaqarfik inuiaqatigiinnut pingaaruteqarluinnartut ilagaat.

Peqqinnissaqarfik ukiuni kingullerni ajornakusoortumik inissisimasarpoq, ilaatigut piffissani sivisuuni piffinni assigiinngitsuni ilinniarsimasunik sulisussaaleqisarnermik peqquteqartumik.

Ukioq manna innuttaasut peqqinnissaqarfimmit sullinneqarnertik qanoq isumaqarfigineraat tusarniaaffigalugu misissuititsinerit ingerlanneqarput. Misissuinermi paasisat peqqinnissaqarfiup pitsaanerusumik sullissisinnaalernissaanut aqutissiuusseqataajumaarput.

Kræfti pillugu sullissinermi pilersaarusiaq 2014-iminngaannersoq maannakkut nalilersuiffiqineqarnera ingerlaleruttorpoq, ukiorlu manna naatinngu naammassineqassalluni.

Nalilersuinerup inernerata sutigut sullissinermi pilersaarusiap pitsaanerulersinneqarsinnaanera naleqqussarneqarsinnaaneranilu tikkuussivigissavaa.

*

Inuiaqatigiinni ajornartorsiutit ilagaat pinngitsuuisinnaajunnaarneq, *Allorfiit aqutigalugit pinngitsuuisinnaajunnaarnermut katsorsartittartut qujanartumik* amerliartorput.

Kommuniniit kissaatigineqarpoq innuttaasut najugaqarfigisaanni katsorsaanerit ingerlanneqartassasut. Tamannalu piviusunngortikkumallugu 2020-miit illoqarfinni katsorsartittoqarsinnaalernissaa pilersaarutaavoq.

Kisitsisit takutippaat katsorsartinnertik suli naammassinagu unitsitsiinnartartut amerlanersaat tassaasut inuusuttut.

Katsorsaariaatsimik meeqqanut inuusuttunullu tulluarsakkamik Naalakkersuisut suliaqartitsipput, taannalu ukiuni tulliuttuni pingasuni kommunini atorneqalissooq.

*

Utoqqarnut atugassarititat pitsaasuunissaat Naalakkersuisut pingaartippaat.

Inatsisartut ukiaq manna ataatsimiinneranni utoqqaat atugarisaannut tunngasunik inatsisissatut siunnersuutinik Naalakkersuisut saqqummiussiniarput:

- *Utoqqaat illersuisoqalernissaat* siunertaralugu inatsisissatut siunnersuut.
- *Utoqqalinersiaqartitsinermut tunngasut pitsaanerulernissaat anguniarlugu inatsisissatut siunnersuut*, aamma taakku saniatigut:
- *Utoqqaat pillugit politikkipissaq 2020-p* ingerlanerani saqqummiunneqassasoq siunertaralugu Naalakkersuisut suliaqarput.

Massakkut aaqquissuussinermi utoqqaat utoqqalinersiutimik saniatigut akileraaruserneqartussanik isertitaqarsimagaangata utoqqalinersiutaat ilanngarneqartarput. Tamanna utoqqaat suli pisinnaagaluit inuiaqatigiinni suleqataanissamat kajumissusaannut akornusiisarpoq.

Taamaammat Naalakkersuisut utoqqalisut suli pisinnaasut suliinnarnissaannut periarfissat annertusarpaat.

***

Inuiattut immiikkullarissutut siulitsinniik kingornussimasatta ilagaat piniarneq.

Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsit 1999-imeersoq kingornali pingasoriarluni allangortinneqarnikoq nutarterneqartussanngorpoq. Ullutsinnut naleqquttumik kiisalu nungusaataanngitsumik piniarnerup ingerlatiinnarnissaa inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnermi pingaarnertut siunertaavoq.

Tamatuma saniatigut, unioqqutitsisoqartillugu piniarnermik nakkutilliisut iliuseqarnissaminut maleruagassanik sakkussaqaernerulernissaat anguniagaavoq.

Naalakkersuisut sulissutigaat nunatta kangiani nunaqarfinni illoqarfinnilu piniarnermut aalisarnermullu inuussutissarsiornerup siuarsarnissaa, inerisaanissamullu Naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiisitaq suliaqarpoq.

*

Inuiaqatigiittut immitsinnut napatinnerulernissamut tunngavissatta ilagaat Nunalerineq.

Nunalerineq aqqutigalugu immitsinnut pilersorsinnaanitta annertunerulernissaa siunertaralugu ukiuni kingullerni nalunaarusiat nassuiaatillu arlallit suliarineqarput.

Nalunaarusiat nassuiaatillu taakku malitseqartinnissaat siunertaralugu nunalerineq pillugu aasaq manna isumasioqatigiisitsisoqarpoq.

Isumasioqatigiinnermi isummersuutigineqartut nunalerineq pillugu 2030-p tungaanut pilersaarutissaq ilusilersorneqalerpat ilaatinneqassapput.

Pilersaarusiartu taanna 2019 naatinnagu naammassineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

*

Inuussutissalerinermut inatsisissatut siunnersuut nutaaq ukiaq manna ataatsimiinnermi Naalakkersuisut saqqummiussassaasa ilagaat.

Suliarineqarneratigut siunertarineqarpoq inuussutissalerinermut tunngasunik suliaqartunut tamanut paasiuminartumik - ullutsinnullu naleqquttumik – najoqqutassiortoqarnissaa.

Inuussutissalerinermut tunngasut oqartussaaffigineqarnerat suli nunatsinni Danmarkimilu oqartussat akornanni agguataagaavoq.

Inuussutissalerineq pillugu oqartussaaffiup tamakkiisumik nunatsinnut nuunneqarnissaata piviusunngortinneqarsinnaanissaa piareersarfigisariaqarparput. Inatsiseqarnermut tunngasut naammattumik piareersarfigisariaqaratsigit inatsisartunut siunnersuummik Naalakkersuisuniit saqqummiussiniarpugut.

*

Tamatta nalunngisatsitut pinngortitarput pisuussutaalu kinguaassatsinniik attartugariinnarpagut.

Nunarsuarmi nunatsinnilumi avatangiisitsinnut pinngortitamullu eqqumaffiginninnerunissaq pingaaruteqaleraluttuinnarpoq. Ilaatigut silap pissusiata allanngoriartorneranik pequteqartumik.

Sila pissusiata allanngoriartornerata malitsigisaanik takusinnaaleriartorparput avatangiiserput pinngortitarlu qanoq paarilluagassaatisut, soorlu ilaatigut pinngortitaq atorluartaqisatta ikuallattarnera takussaaleriartorpoq.

Avatangiisitta pinngortitallu paarilluarnissaa tamatta akisussaaffigaarput. Akisussaaffimmillu taassuminnga meerartagut inuusuttortagullu ilinniartinnissaat tamatta pisussaaffigaarput.

2018-mi inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinnerminni avatangiisit pillugit aningaasaateqarfimmik pilersitsisoqarnissaa akuersissutigaat.

Ukioq mannaluk qinnuteqartut akornanni 21-t aningaasaliiffigineqarnissaat akuersissutigineqarput.

Naalackersuisuniillu nuannaarutigaaq takusinnaagatsigu avatangiisit pillugit suliniuteqarusussuseq qanoq annertusiartortiginersaq.

*

Pinngortitamik piniakkanillu paarsilluarnermik nalunaarsuilluarnermillu assersuutigisinnaavakka

Attumi piniartut aalisartullu, PISUNA-mi (Piniakkanik Sumiiffimmi Nalunaarsuineq) suleqataanermikkut piniartut ilisimasaat atorluarlugit suliaqartut.

Naalackersuisuniik pilluaqqorusuppagut Attumi aalisartut piniartullu, 2018-ip naalernerani Nunani Avannarlerni Siunnersuisooqatigiit pinngortitamut avatangiisinullu nersornaasiuttagaanik, nersornaaserneqarput.

***

Ukiuni kingullerni Naalackersuisuni maluginiarsimavarput avatangiisitta eqqiluitsuutinnissaata ataatsimoorluta anguniarnissaa sulissutigineqaleriartortoq.

Tassami nunaqarfik illoqarfilluunniit eqqiluitsoq inuunermut pitsaasumut peqqissutsimullu tunngavigaagut.

Eqqakkanut iliuusissatut pilersaarut 2020-2031-mut atuuttusaaq maannangaaq Naalackersuisuniit tusarniaassutigineqaleruttorpoq.

Naalackersuisut kommunillu suleqatigiillutik eqqakkanut suliassa qarfiup ilusaata allanngortinnissaanut alloriarnerit siulliit tigoreersimalerpaat.

Tamanna ilaatigut pivoq, kommunit ataatsimoorussamik nuna tamakkerlugu eqqakkanik ikuallaavinnik marlunnik pilersitsinissaa ingerlatsinissarlugu pillugit isumaqatigiissuteqarfiginerisigut.

Ikuallaavissat taakku marluk Sisimiuni Nuummilu pilersinneqassapput. Illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani, eqqakkanik tigooqqaavinnik pilersitsisoqassaaq, taamaalilluni eqqakkat tamarmik sapinngisamik avatangiisinut peqqissutsimullu pitsaanerpaamik passunneqarsinnaaqqullugit.

Matumani ullumikkumut angusaaq pillugu isumaqarpunga, kommunit eqqakkat pillugit akisussaaffimmik takutitsinerat siunissamilu iluarsisutit pitsaanerpaanik ujaarlernermi suleqataanerit pillugit assut nersualaartariaqartut.

*

Nunatsinni ineriartortitsineq nunarsuarmioqatigiit akornanni pisunut attuumassuteqarluinnarpoq.

Naalackersuisut maannangaaq misissortileruttorpaat Naalagaaffiit Peqatigiit (FN-ip) nunarsuarmi 2030 nallertinnagu piujuaannartitsinissamut anguniagai nutaat nunatsinni sutigut atuutilersinneqarsinnaanersut.

Piujuaannartitsinissamut anguniakkat taakku 17-it piujuartitsisumik attanneqarsinnaasumillu ineriartortitsinissamut siunnersuutit imaqarput.

Nalunaarusiaq suliniutaasinnaasutut assersuusianik imaqartusaaq ukiami matumani Inatsisartunut agguanneqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

***

Nunatta siunissaa pillugu oqallinnerup uummaarissumik ingerlanneqarnissaa Naalackersuisut pigaartippaat.

Ukiut kingulliit qulit ingerlaneranni Oqartussaaffiit akisussaaffiillu Danmarkimiit nunatsinnut nussorniarneqarnerat kigaannerarlugu uparuaasoqartarpoq.

Eqqaamassavarpulli Namminersornerulluni Oqartussaanerup nalaanni akisussaaffiit nunatsinnut nuunneqaraangata aningaasartuutissanut matussutissat Naalagaaffimmiit tapiissutitut qaffanneqarnerisigut matussutissat ilanngullugit nuunneqartarput.

Namminersorluni oqartussaaneq eqqukkatsigu akisussaaffinnik angerlaassissagutta aningaasartuutissat nammineerluta matussusertalernissaat siunniupparput.

Naalackersuisut namminiilivinnissamut aqqummi akisussaaffiit nunatsinnut angerlaanneqarnissaannut aningaasarsiorfissanik annertusaanissaq sulissutigaa, soorlu aamma nunatta namminerisamik inatsiseqalernissaa sulissutiginga.

Tunngaviusumik inatsisissamut isumalioqatigiisitaq ukioq manna pilerseqqinneqarpoq.

Taassumalu siunertaraa Kalaallit Nunaata nammineerluni naalagaaffinngornissaanut tunngaviusumik inatsisissatut missingersuusiamik suliaqarnissaq.

Isumalioqatigiisitaq Kalaallit Nunaanni tunngaviusumik inatsisissamut missingiussamik kingusinnerpaamik ulloq 21. Juni 2021 Naalackersuisunut tunniussinissaq siunertaralugu suliaminik ingerlatsivoq.

***

Nunatsinni pisuussutit nunami immamilu ittut pallikkuminarsillutik atorluarnissaat ajornannginneruleraangat nunarput kajungerfigineqarnerulersartooq inuiaqatigiit maani nunaqartuusugut nalunngilarput.

Qaammammi kingullermi pisut takutippaat nunatta soqutigineqarnera annertusiartuinnartoq – tamatumalu kingunerisaanik nunatta

nunarsuarmioqatitsinniit ilisimaneqarnera soqutigineqarneralu minnerulernaviangilaq.

Nunatta nunarsuup issittortaani immikkuullarissumik inissisimanera peqqutaalluni ukiuni kingullerni illersornissamut tunngasut eqqumaffiginerulernissaat sukaterneqarnissaallu pingaaruteqalerluinnarput.

Naalackersuisullu nuannaarutingaat ukioq manna USA nunatsinni pisortatigoortumik najuuttuartussamik pilersitseqqinnissaminut pilersaarummik nalunaaruteqartoq.

Taamatut ineriartorneq Naalackersuisuniit tikilluaqquarput, isumaqaratta Amerikarmiut sanilitta aalajangersimasumik nunatsinni najuuteqqilernerat nunatsinni inuussutissarsiornikkut, ilinniartitaanikkut ilisimatusarnikkullu iluaqusiiumaartoq.

Nunatta avataaniit soqutigineqaleraluttuinnarnerata malitsingaa, nunanut allanut pitsaasumik attaveqarnissarput pingaaruteqarnerulermat – niuernerup illersornissallu tungaatigut.

Ullumikkut Bruxelles-imi, Washington D.C.-mi Reykjavik-imilu sinniisoqarfigut nunanut allanut pitsaasumik attaveqarnitsinnut qulakkeerinneqataapput.

Naalackersuisuniillu nunanik allanik qanimut suleqateqarnerput suli annertusarusupparput.

*

EU nunani allani suleqatitta pingaarnerit ilagaat. EU-mik suleqateqarnissamut isumaqatigiissut aappaagu ukiup naanissaata tungaanut atuuppoq.

Isumaqatigiissutillu taassuma taartissaanik 2021-imiit atuutsilersussamik isumaqatigiissusiornissaq anguniarlugu Bruxelles-imi atorfilittavut qangali suliaqalereerput.

Tuluit EU-mit ilaasortaajunnaarniarlutik aalajangernerat qanimut malinnaavigaarput, nunatsinnut aamma sunniuteqartussaavoq.

Pingaaruteqarpoq kingunerisinnaasaasa suuneri qanimut malinnaaffiguarnissaat nalilersortuarnissaallu.

Tuluit Nunaannut niuernerup pitsaasumik
isumaqatigiissusiorfigineqarsinnaanissaa qulakkeerniarlugu, atorfilittatta
danskiteqatigalugit Tuluit oqartussaasuiniq oqaloqatiginninnerit suli
aralissuit ingerlattariaqartussaavaat.

***

Namminiilivinnissamut ikaarsaarfimmiippugut

Inatsisartunilu aalajangisassat pisariallit annertusiartorput.

Ukiunilu makkunani inatsisartuni partiit isumaat akimorlugit
suleqatigiinnissat pingaaruteqaleraluttuinnarpoq.

Puigussanngilarput nunarput tamaat sinnerlugu, inuiaqatigullu tamaasa
pillugit sulisussaagatta, Nunatta avannaarsuani Siorapalummiik,
kujaterpiaani Narsarmijinut, kangianilu Ittoqqortoormiunut.

Aningaasaqarnikkulli pitsaasumik inissisimaneq ilorrisimaarfittut
atussanngilarput, siunissamulli eqqanaarsarfittut ineriartortitsinermullu
atussavarput.

Inuiaqatigiinni inuunerput pitsanngorsartuassallugu tamatta sulissaagut.
Moses Olsen oqarneratuut:

Qaa, kalaallit suli ataasiusut takutinniartigu.

Tunumiugutta, kitaamiugutta, avannaamiugutta imaluunniit
kujataamiugutta: Nuna tummagarput ataasiinnaavoq!

Uagut nunarput Kalaallit Nunaat, immitsinnut akimmisaartigata
assigiinngiaassuseq nukigalugu peqatigiilluta siuarsarniartigu qujanaq!